MASTER
NEGATIVE
NO. 93-81175-13

MICROFILMED 1993

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States - Title 17, United States Code - concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or other reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

WITZSCHEL, AUGUST

TITLE:

OBSERVATIONES CRITICAE IN EURIPIDIS ...

PLACE:

LIPSIAE

DATE:

[1837]

Master Negative #

93-81175-13

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

88ED
Z8
v.2

Witzschel, August, 1813-1876.
...Observationes criticae in Euripidis Hippolytum. Lipsiae, typis Rueckmanni, [1837].
23 p. 23 cm.

...Godofredo Hermanno praesido suo diem natalem ...congratulantur Societas Graeca ...

Volume of pamphlets

75084

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 REDUCTION RATIO: 11x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 3-18-93 INITIALS Susan
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

301/587-8202

Centimeter

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 mm

1 2 3 4 5

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

13

Hippolytus

VIRO PERILLUSTRI

GODOFREDO HERMANNO

PRAESIDI SUO

DIEM NATALEM

A. D. IV. CAL. DECEMBRES A. MDCCCXXXVII.

CONGRATULANTUR

SOCIETAS GRAECA

ET

REGIUM SEMINARIUM PHILOLOGICUM

INTERPRETE

AUGUSTO WITZSCHEL.

INSUNT

OBSERVATIONES CRITICAE IN EURIPIDIS HIPPOLYTUM.

LIPSIAE

TYPIS RUECKMANNI.

Rediit nobis hodie, Godofrede Hermanne, jucundissimus ille sanctissimusque dies, natalis Tuus, cumque eo vota pia, quae ut toto anno, quovis die, quovis temporis momento suscipiuntur, ita hoc maxime die pleno pectore conjuntaque omnium voce effundi solent; rediere etiam officia illa nobis gratissima, quibus voluntatem erga Te nostram declarare consuevimus, non illa splendida neque Tuis meritis gloriave Tua digna, sed quae tamen quid de Te sentiamus,

quantum TE diligamus, quantopere TE veneremur, quam toti TIBI simus addicti ac dediti, aliquatenus possint testificari. Et quemadmodum liberorum parvula munuscula accipiunt laeto ore animoque parentes, ita ut TU nostra quoque benevole ac laete accipias precamur. Nam in TUUM ut in parentis os vultumque intueri dudum assuevimus, ac TUUM in nos vere paternum animum quis nostrum quoties non expertus est? Hinc est, quod quemadmodum TIBI hunc diem bonum, faustum, felicem optamus, ita nobismet ipsis id a fortuna datum gratulamur, quod e TUORUM esse numero contigit. Hinc est, quod praesentes a TUO praesentis vultu pendemus, in eo acquiescimus; hinc est, quod inter nos dum sumus, nullus sermo injicitur, nullum seritur colloquium, in quo TUUM nomen non adhibeatur, celebretur; hinc est, quod quibus a TE discedendum est, eos lugere, qui a TUO conspectu remoti sunt, TE cupere ac desiderare videmus; hinc denique ille omnium in TE amor, studium, veneratio, qua ut quisque TUI similis esse studet, ita maxime TE colit ac prosequitur. Quae utinam nos possemus illustriori, meliori, digniori aliquo documento testari, quam quod hodie TIBI offerimus. Sed ut TU in eo, quo regnas literarum genere, saepe ex tenui quodam vestigio illustria promis et magna eruis, ita fore speramus ut ex tenui,

quem Tibi tradere conati sumus, libello, summum, qui in nobis est, cognoscas Tui amorem. Quod ut persuasum nobis est, ita ut facias valde rogamus

Societatis Graecae
et
Regii Seminarii Philologici Sodales

O. Kreussler,
A. Witzschel,
G. Mühlmann,
E. Jänicke,
J. Klitzsch,
G. Zeiss,
J. Petzholdt,
J. Eltz,
N. Engel,
Th. Döhner,
F. Sartorius,
G. Thomas.

Quum Euripidem satis constet ejusmodi potissimum personis, quales sunt homines nimio animi fervore insignes mentisque perturbationibus expositi, delectatum proque suis tragoediis usum esse, jure mihi contendere posse videor, prae caeteris gratam acceptamque ei fuisse Hippolyti fabulam, utpote auctoris naturae, ingenio, arti quam maxime accommodatam. In qua fabula quum Phaedrae miserrima amoris insania, ejusdemque impia in amatum crudelitas, fervidissima Thesei ira et, ubi filium insontem intellexit, acerba poenitentia continuo sese excipiant et alia aliam tamquam maris aestuantis undae superare videantur, egregiam ea nactus est poëta occasionem et ostendendi, quantus sit artifex in describendo omnis generis furore animique impetu, et commode id efficiendi, quod pro summo atque extremo artis suae tragicae habuit, ut spectatorum animi vehementer commoveantur afficianturque multa commiseratione. In tali igitur argumento quin multa atque egregia praestare maximeque tragicas suas virtutes explicare potuerit Euripidis ingenium, vix quisquam dubitabit. Et profecto si singulas tragoediae partes spectas, haud pauca invenies optimis, quae tragici poëtae procrearunt, non solum non posthabenda, verum etiam suo genere tam praeclara atque perfecta, ut certe in iis, quas superstites habemus, Graecorum tragoediis plane singularia exstent. Sed illa ingenii ubertas pingendique dexteritas, quibus egregiam Phaedrae insanientis descriptionem debemus, ac studium illud, quo poëta quum in aliis

tum maxime in nostra fabula spectatorum commotionem excitare voluit, in primis causis fuisse videntur, ut sibi neque ab iis vitiis, quae plerumque solet committere, satis caveret, neque alia devitaret, quae non possunt non magno detrimento esse tragoediarum severitati atque splendori. Non valde morabor ipsum Hippolytum matris amorem non propter rei ipsius impietatem repudiantem, sed quod acerrimus est et vere Euripideus mulierum osor; non commemorabo Venerem humano potius quam divino more irascentem, neque premam hominum inter se loquentium argumenta, quae tantum abest, ut ubique ex rebus ipsis sint petita, ut haud raro meram rhetorum sophistarumque artem redoleant; hoc unum attulisse sufficiat, quod Phaedrae amor, quo privignum suum deperibat, repente et praeter omnem exspectationem in summam iram crudelitatemque convertitur. Est quidem mulierum, ut eum, a quo se spretas neglectasque animadvertunt, eodem odio, quo antea amore prosequantur; sed hanc ipsam muliebris animi commutationem oportebat aliquanto clarius ostendi, neque Phaedram, ubi repulsam tulit, omnem irae fervorem in solam nutricem effundentem et sero tandem, ubi omnium minime exspectes, etiam Hippolyto mortem minitantem describi. Inde vero hoc detrimentum exstitit, ut justa actionum, quae non nisi gradatim se excipiunt, continuitas sit male interrupta rerumque nexus perturbatus ac totius tragoediae harmonia deleta. Etenim cujus infeliciter quidem sed non turpiter amantis nos modo miseruit, eam subito impiam atque crudelem factam miramur et, nequidquam a poëta edocti, qui tandem talis evaserit, horrescere ac timere incipimus; cujus infortunium dolore et animo valde commoto contemplati sumus, eandem toti nunc in pudicum insontemque Hippolytum conversi abominamur, detestamur, exsecramur.

Jam vero illam Hippolyti commiserationem eo minus in spectatores quasi praecipitari oportebat, quo majori cum effectu ipse a patre, cujus conjugium salvum esse voluit et integrum, crudelissimae morti objectus audientium animos commovere debebat, modo ea re bene uti scivisset Euripides. Cujusmodi incommoda ex nimio, quod supra notavi, effectuum studio derivanda et explicanda censeo, quae utrum in priori Hippolyto melius evitaverit poëta necne, ex fragmentis, quae ejus fabulae nunc exstant, vix dijudicare licet. Quod tamen Matthiae in disputatione (Eurip. Fragm. p. 183.) de prioris Hippolyti exitu ex Plutarchi verbis Moral. Tom. II, p. 28 A. *Καὶ ὁ σύσκηνος αὐτοῦ [Σοφοκλέους] πάλιν ὁρᾷς ὅτι τήν γε Φαίδραν καὶ προςεγκαλοῦσαν τῷ Θησεῖ πεποίηκεν, ὡς διὰ τὰς ἐκείνου παρανομίας ἐρασθεῖσαν τοῦ Ἱππολύτου.* conjecit, in ea fabula debuisse Phaedram suum amorem confiteri, non accusare privignum, nisi forte se rem cum eo habuisse mentita sit: quod quo pacto diserte ex Plutarcho appareat, ego quidem non perspicio. Poterant vel in ipso fabulae principio istae Thesei accusationes a Phaedra proferri, quibus amorem suum detestabilem defendere vellet.

Sed nunc mihi non in animo est, uberius de utriusque Hippolyti argumento et expositione disputare; revertamur potius ad fabulam superstitem, unde aliquot locos, qui aut parum recte scripti, aut praeter necessitatem ab editoribus tentati videntur, paulo accuratius tractemus.

V. 113 seqq. Hippolyti famulus ad Veneris simulacrum conversus:

ἡμεῖς δὲ, τοὺς νέους γὰρ οὐ μιμητέον,
φρονοῦντες οὕτως ὡς πρέπει δούλοις λέγειν,
προςευξόμεσθα τοῖσι σοῖς ἀγάλμασι,
δέσποινα Κύπρι.

Quorum secundus versus, quem libri omnes ita scriptum habent, interpretes valde vexavit. Reiskius pro λέγειν conjecit φρεῖνον, quod quamvis necessarium videri queat, tamen minime probandum, quum vix perspiciatur, qui potuerint in tali loco haec verba inter se commutari. Alias virorum doctorum conjecturas, quae plurimae de eo versu exstant, recensere omitto, nulla enim satisfacit. Matthiae vulgarem scripturam defendere suscepit: „suspicor, inquit, Euripidem, quum φρονεῖν scribere vellet, indicare volentem, non tantum ita sentire debere servos, sed etiam loqui, sicut ipse quae sentiret, Hippolyto aperte significaverat, pro φρονεῖν posuisse λέγειν.“ Valde vereor, ne haec sibi non satis clare cogitaverit vir doctissimus; nam si hoc voluisset poeta, hominem simplicissimum planius ita fere dicentem fecisset: λέγοντες οὕτως, ὡς πρέπει δούλοις φρονεῖν. Nam quid tandem illud est: *sentientes ita, uti servos loqui decet?* Equidem non intelligo. Idem Matthiae reprehendendus est, quod ut Musgravii conjecturam φρονοῦντας οὐ τῶς, ὡς πρ. removeret, τῶς tragicis poetis cum Monkio abjudicavit. Legitur ap. Soph. in Aj. v. 828. saepius apud Aeschylum; vid. Sept. c. Th. v. 466. 619. Suppl. v. 66. 673. Recte vero in nostro versu Musgravium Valckenarium aliosque sensisse dico, ad verba τοὺς νεοὺς γὰρ οὐ μιμητέον requiri, quo famulus indicet, cur adolescentes non debeat imitari. Id mihi lenissima mutatione ita restitui:

ἡμεῖς δὲ, τοὺς νεοὺς γὰρ οὐ μιμητέον
φρονοῦντας οὕτως, εἰ πρέπει δούλοις λέγειν.

„*Nos vero, juniores enim non decet imitari, quippe quum temere et leviter cogitent, si servis hoc dicere convenit*“ etc. οὕτως enim a Graecis haud raro ita est dictum, ut aliquid temere, leviter et incuriose fieri indicet, de quo usu

vide Donat. ad Terent. Andr. 1, 2, 4. Schaefer. ad Dion. de comp. verb. p. 430. Cf. Hom. Il. II, 120. Nostr. Heracl. 374. Alc. 680. Soph. Phil. 1056. Particula εἰ facile potuit antegresso οὕτως a librariis in ὡς depravari.

V. 223 dicit nutrix Phaedrae insaniam mirans:

τί ποτ', ὦ τέκνον, τάδε κηραίνεις;
τί κυνηγησίων καὶ σοὶ μελέτης;
τί δὲ κρηναίων νασμῶν ἔρασαι;

Ita hos versus omnes libri scripti exhibent et editi, praeter Par. A. et Havn. qui μελέτη pro μελέτης agnoscunt, quod recte a Porsono, Monkio aliis alteri scripturae praelatum dico, nam quo Homeri loco (Il. xxi, 360.) Matth. genitivum μελέτης tueri vult, is a nostro plus uno nomine diversus est. Sed majorem difficultatem habet particula καὶ, quam Musgravius inutili conjectura removere, Porsonus perversa interpretatione defendere studuerunt. Vertit Porsonus: *Quid est, cur venationum tibi quoque cura sit?* cui interpretationi nuperi editores assensi sunt. Sed quid tandem quaerit nutrix, *cur tibi quoque?* Quasi illo tempore mulieres venationis studio insaniissent, ut nutrix etiam Phaedram inter illas venatrices inveniri posset mirari. Sed mirari licet Porsonum, qui quum ad Phoen. v. 1373. vim potestatemque particulae καὶ in tali quaestione bene perspexisset, ipse hic a vero aberravit. Etenim καὶ non cum σοι (ita scribe), sed potius cum τί conjungendum, abs quo facile potuit divelli, quum non ad unum tantum vocabulum pertineat, sed ad totam sententiam. Quali interrogatione qui utitur, indicat, se praeter ea, quae antea quaesierit, etiam quod nunc quaerat scire velle. Itaque nutricis sententia haec est: Etiam quid tibi venationis sit cura scire velim. Exempla, ubi καὶ ita usurpatum habes, collegerunt praeter Porsonum l. c. Jacobs. ad Anthol. Pal. p. 296.

Stallbaum. ad Plat. Georg. c. 10. quibus adde nostrae fabulae v. 1171. Soph. O. R. 989. 1129.

V. 284. *εἰς πάντ' ἀφῖγμαι.* Sic Flor. 2. Vict. et edd. *εἰς πᾶν* scripserunt Valcken. et Brunck. ex aliis codicibus. Jam vero Monk. et Matth. utrumque probum dixerunt, quum promiscue illae locutiones a tragicis usurpentur. Quod non ita est. Nam qui dicitur *εἰς πάντα ἀφικέσθαι*, is ad omnia, quaecunque ad rem pertinere videntur, accessit, omnia tentavit ac molitus est; qui autem *εἰς πᾶν*, is ad totam rem se ita contulit, ut penitus in eam penetraret neque ullam ejus partem intactam relinqueret. Ex quo discrimine bene apparet, unice verum esse *εἰς πάντ' ἀφῖγμαι*, quum omnia, quibus Phaedram emollire posset, se tentasse nutrix velit affirmare.

Paulo infra v. 289 sqq. Phaedram ita alloquitur nutrix:

ἄγ', ὦ φίλη παῖ, τῶν πάροιθε μὲν λόγων
λαθώμεθ' ἄμφω· καὶ σύ γ' ἡδίων γενοῦ
στυγὴν ὀφρὺν λύσασα καὶ γνώμης ὁδόν·
ἐγὼ δ' etc.

Sic mihi hunc locum rescripsi. Vulgo legitur *σύ θ'* et *ἐγώ θ'*, sed *σύ γ'* legisse videtur scholiasta, qui hanc profert explicationem: *ἄγε, ὦ φίλη παῖ, ἀμφότεραι ὅπως ἐπιλαθώμεθα τῶν προειρημένων, καὶ σύ γε ἡδίων καὶ πρᾳοτέρα γενήσῃ* etc. et conjecit Blomfield. ad Aesch. S. c. Th. v. 469. etsi causam, qua id fecisse videtur, minime probaverim. *ἐγὼ δ'* praebet cod. Havn. Matthiae *τε - τε* hic aptius dicit, quum praecesserit *λαθώμεθ' ἄμφω.* Probarem, si quae post *λαθώμεθ' ἄμφω* sequuntur, talia haberent praedicata, quae possent apte per particulas *τε - τε*, similia conjungentes, copulari. Cujusmodi structuram, ut unum afferam exemplum, habemus in Troad. 479. (494

Seidl.), ubi Hecuba insignem suorum librorum numerum commemorans dicit:

κἀκεῖνά τ' εἶδον δορὶ πεσόνθ' Ἑλληνικῷ,
τρίχας τ' ἐτμήθην τάσδε πρὸς τύμβον νεκρῶν·

Sed quum quae nutrix se facturam dicit, ita sint comparata, ut ea antecedentibus potius opposita, quam per *τε* adjuncta exspectes, non dubito, quin veram scripturam scholiasta et cod. Havn. nobis servarint.

V. 297. in libris haec scripta habemus:

εἶεν· τί σιγᾷς; οὐκ ἐχρῆν σιγᾶν, τέκνον,
ἀλλ' ἤ μ' ἐλέγχειν, εἴ τι μὴ καλῶς λέγω,
ἢ τοῖσιν εὖ λεχθεῖσι συγχωρεῖν λόγοις.

Verba sunt nutricis Phaedram ut tandem silentium rumpat commoventis. Primum versum Brunckius leni mutatione ita correxit *οὔ σε χρὴ σιγᾶν*, quam conjecturam Matthiae improbat, ego defendendam censeo. Est hoc paulo fortius dictum et nutrici eloquium Phaedrae quasi imperanti multo aptius, ipsa enim, ubi adhortationem suam nihil valere animadvertit, deinde ad chori mulieres dicit v. 302:

ἴσον δ' ἄπεσμεν τῷ πρίν· οὔτε γὰρ τότε
λόγοις ἐτέγγεθ' ἥδε, νῦν τ' οὐ π ε ί θ ε τ α ι.

Non melius idem Matthiae infra v. 345. rejecit Brunckii emendationem, quam etiam tuetur Aristoph. Eqq. v. 16. *ἃ 'μὲ χρῆ λέγειν.* Egregie haec verba conveniunt mulieri, nondum amorem suum reticere satis validae, sed bene intelligenti eum patefieri oportere. Quod Bergkius in censura Poetar. Scenic. p. 968. conjecit *ἃ 'μὲ χρῇς λέγειν* interpretatus *quae me vis dicere*, id valde vereor, ne non solum sit inutile, verum etiam per se nimis dubium, quum *χρῇς* ea, qua Bergkius interpretatur, significatione vix satis sit stabilitum. Certe exempla ob eo allata id minime probant.

V. 337 sqq. Phaedra et nutrix ita inter se colloquuntur:

ΦΑΙ. ὦ τλῆμον, οἷον, μῆτερ, ἠράσθης ἔρον;
ΤΡ. ὃν ἔσχε ταύρου, τέκνον; ἢ τί φῂς τόδε;
ΦΑΙ. σύ τ᾽ ὦ τάλαιν᾽ ὅμαιμε, Διονύσου δάμαρ.
ΤΡ. τέκνον, τί πάσχεις; ξυγγόνους κακορροθεῖς;
ΦΑΙ. τρίτη δ᾽ ἐγὼ δύστηνος ὡς ἀπόλλυμαι.

Ita hunc locum editiones exhibent. In ultimo versu Elmslejus apud Monk. ὡς in ὧδ᾽ mutari vult, qua correctione non opus, modo ὥς accentu notatum scribas et in priorum, quos Phaedra habet, versuum fine plenum interpunctionem tollas, ut ejus oratio, quamvis nutricis versibus interpellata, cohaereat, et οἷον - ὥς sibi respondeant; de cujus responsionis usu vid. Seidlerum ad Eurip. Electr. v. 155. Eodem modo infra v. 1053 sqq. (1056 Monk.) ὥς ex Ald. et rell. edd. vetust. rescribendum videtur. Verba sunt Thesei, qui quum Hippolytus dixerit:

οἴμοι, τί δράσεις; οὐδὲ μηνυτὴν χρόνον
δέξει καθ᾽ ἡμῶν, ἀλλά μ᾽ ἐξελᾷς χθονός;

respondet: πέραν γε πόντου καὶ τόπων Ἀτλαντικῶν,
εἴ πως δυναίμην· ὥς σὸν ἐχθαίρω κάρα.

Vulgo ὡς, quod a Theseo ira flagrante dictum valde languet.

Carmen choricum, quod a v. 570 sqq. a Phaedra et choro recitatur, antistrophicae responsioni adaptare studuit Seidler. in libro de verss. dochm. p. 327. Veriorem antistrophicorum descriptionem monstravit Hermannus Elem. doctr. metric. p. 249. ita ut strophae dochmiacae hoc ordine sese excipiant *αββα*, et singulae a duabus mulieribus recitentur, quarum prior in prima et quarta stropha duos, altera autem tres versus habeat, in secunda tertiaque stropha prior tres, altera duos. Jam vero in ultima stropha ultimi versus in libris scriptis ita exstant:

τὰ κρυπτὰ γὰρ πέφηνε; διὰ δ᾽ ὄλλυσαι.

in quibus vitium latere, metrum ostendit; requirimus enim numeros dochmiacos. Seidler. l. l. p. 13. scribendum proposuit τὰ κρύπτ᾽ ἄρα πέφηνε, quod receperunt Matthiae et uterque Dindorfius. Sed ut dicam quod sentio, illud ἄρα languet, quod si in libris legeretur, valde vereor, ne debeat videri correctio librarii metri causa tentata. Mihi et metrum et sententia bene se habere videtur, si scribatur:

τὰ κρύπτ᾽ ἀναπέφηνε, διὰ δ᾽ ὄλλυσαι.

ἀναπέφηνε intransitive positum invenitur apud Soph. O. C. v. 1225. ὅτε Μοῖρ᾽ ἀνυμέναιος, ἄλυρος, ἄχορος ἀναπέφηνε. Dochmii autem forma etsi aliquanto rarior tamen exemplis sufficientibus minime caret; vid. Seidler. p. 12. et eadem, quam hic habemus dochmiorum responsionem, paulo infra invenitur v. 815. πάλαισμα μελέας et 854. τέγγεται σᾷ τύχᾳ.

V. 625 sq. νῦν δ᾽ εἰς δόμους μὲν πρῶτον ᾄξασθαι κακὸν
μέλλοντες, ὄλβον δωμάτων ἐκτίνομεν.

ἐκτίνομεν, quod contra sententiam et metrum est, agnoscunt omnes libri praeter Havn. ubi ἐκτείνομεν est. Monkius e conjectura dedit ἐκθύομεν, deceptus a scholiasta, qui hanc mendosam explicationem habet: πρῶτον μὲν τὴν θυσίαν ὑπὲρ κακοῦ δίδομεν. Nam pro θυσίαν scribendum esse οὐσίαν bene vidit Vir doctus quidam in Classic. Diar. Vol. VI. p. 31. locos autem a Monkio laudatos (Orest. 188. Cycl. 371.) cum nostro comparari posse recte negavit Matthiae. Piersono placuit ἐκπίνομεν, quod defendere studuit Valckenarius exemplis parum idoneis, et nuper L. Dindorfius loco, qui est apud Rhesi scriptorem v. 405:

σὺ δ᾽ ἐγγενὴς ὢν βάρβαρός τε βαρβάρους
Ἕλλησιν ἡμᾶς προὔπιες τὸ σὸν μέρος.

At προὔπιες hic significat *prodidisti* et de industria a scriptore, inusitata et exquisita vehementer consectante,

admissum videtur, dictum enim simili modo, quo apud Demosth. Coron. p. 224, 23. Reisk. Olynth. III. p. 34, 24. cf. Schol. ad Pind. Olymp. VII, 5. Harpocration. s. v. προπεπωκότες. Lectio cod. Havn. ἐκτείνομεν, etiam a Blomfield. conjectando proposita, nos ad genuinam scripturam ducere potest. Euripidem dedisse puto ἐντείνομεν *intendimus*, quasi arcum, nostras divitias et nimia intensione perdimus. Intelligit poeta dona sponsalia ἕδνα, quae heroico tempore satis magna et pretiosa a sponso dari debebant. cfr. Homer. Il. XI, 244 sqq. XVI, 178. 190. XXII, 472. Huic explicationi, quacum bene concinnari possunt scholiastarum verba, non illud impedimento est, quod v. 629 φερναὶ commemorantur, creberrime enim diversorum temporum mores inter se commiscuit noster poeta. Ipsa autem metaphora de arcu petita bene convenit iis, qui divitias in puellam tanquam praedam aliquam intendunt, nec cuiquam a Graeco sermone abhorrere videbitur, qui meminerit Chremyli apud Aristoph. Plut. v. 32 sqq. ita dicentis:

ἐπερησόμενος οὖν ᾠχόμην ὡς τὸν θεόν,
τὸν ἐμὸν μὲν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου σχεδὸν
ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον.

V. 636 omittendum censet Valckenarius propter v. 626, qui eandem contineat sententiam. Sed supra sermo est de donis, quibus *sponsus* opes suas exhaurit, nunc vero de iis, quae *maritus* uxori dare solet. Nihil igitur repetitum est, nihil superfluum.

V. 669 sqq. Carmen choricum vel potius antistropha illius, quod supra v. 362 sqq. habuimus, in libris MSS. et editis Choro et Phaedrae tribuitur, unus cod. Par. A. in his rebus caeteris libris accuratior (vid. varr. lectt. ad v. 1151.), totum carmen Phaedrae assignat. Et rectissime quidem. Nam quum vel justa et aequalis personarum re-

sponsio, quam uti in omnibus ita in hoc quoque antistrophicorum genere bene servatam credere par est, nos eo adducere debeat, ut vulgarem dispositionem suspectam habeamus, tum maxime ipsius carminis sententiae uni Phaedrae carmen convenire extra omnem dubitationem ponunt. Etenim quum infelicissima mulier eo, quod suum amorem Hippolyto proditum scit, unicam, se honeste a miseria liberandi viam, mortem scilicet repentinam et improvisam, sibi praeclusam ereptamque animadvertit, jam desperata exclamat:

τάλανες, ὦ κακοτυχεῖς
γυναικῶν πότμοι· τίνας νῦν τέχνας
ἔχομεν ἢ λόγους
σφαλεῖσαι κάθαμμα λύειν λόγου;

Sic versus scribi oportet. τίνας νῦν τέχνας emendavit Hermannus in libro de metris p. 261. Ald. et rell. edd. vetustiores τίνα νῦν ἢ τέχναν, sed ἢ om. Par. A. Flor. 2. Havn. Quod autem proposuerunt Monk. et Matthiae τίνα νυν ἢ τέχναν, in eo νυν, quum hic vim habere debeat, sententiae repugnat. In ultimo versu Hermannus l. c. ex conjectura viri docti in ephemerid. Jen. 1794. no. 251. pro λόγου scripsit μόγου, alii alia. Sed librorum scripturam malim retinere; dicit Phaedra: *Quam nunc habemus artem vel rationem, qua possimus solvere vinculum rumoris?* Etenim quum timeat, ne privignus rem sibi a nutrice enarratam evulget malosque dissipet rumores (vid. vss. 687 sqq.), se suumque pudorem iis quasi vinculo aegre dissolvendo constrictum dicit. Λόγος famam, rumorem, hominum sermone sparsum, significat apud Soph. O. R. v. 1176. O. C. 1176. O. C. 1152. Aj. 138. 148. Similiter explicandus videtur locus, qui est in Eurip. Heracl. 598. ἐν τῷδε κεισόμεσθα σωθῆναι λόγῳ. κεισόμεσθα, quae forma exstat in Helen. 985. (1002 Herm.) scripsi e conjectura, quam

mihi a Spitznero et Matthiae praereptam nunc demum animadverto. In Elmsleji conjectura *καχόμεσθα*, quam suae ipsius praetulit Matthiae recepitque Dindorfius uterque, quid sibi *καὶ* velit non perspicio. Elmslejus *ἐν τῷδε λόγῳ* interpretatus est *ἐν τῇδε τῇ ἀπορίᾳ*, sed *λόγος* designat oraculum illud ab Jolao Macariae modo expositum, cui quomodo satisfacerent vehementer laborant. Jam vero ad Heraclidas delatus alium ejusdem fabulae locum explanabo, de quo interpretes valde inter se dissentiunt. V. 45. dicit Jolaus:

Ὕλλος δ' ἀδελφοί θ', οἷσι πρεσβεύει γένος,
ζητοῦσ' ὅποι γῆς πύργον οἰκιούμεθα etc.

Verba *οἷσι πρεσβεύει γένος* plerique editores ita intellexerunt: *qui aetate profectiores sunt*, dubii tamen omnes, possitne hic *γένος* significare aetatem. Poterant vero suam interpretationem firmare Homeri loco Il. III, 215: *εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν*, de quo vide Spitznerum in Excurs. IX. p. VII. Cui tamen explicationi si quis id ipsum, quod justo rarior est ille vocabuli usus, obstare putet, ei aliam rationem proponam. Nam si recte video, non adeo necessarium est, ut illo loco Hyllum ejusque fratres oppositos cogitemus iis, qui sub Jolai tutela sunt, natu minoribus; possunt etiam oppositi esse filiabus, quas in antegressis ita memoratas legimus:

ἡ δ' αὖ τὸ θῆλυ παιδὸς Ἀλκμήνη γένος
ἔσωθε ναοῦ τοῦδ' ὑπηγκαλισμένη
σώζει, νέας γὰρ παρθένους αἰδούμεθα
ὄχλῳ πελάζειν κἀπιβωμιοστατεῖν.

Sed redeundum ad Hippolyti carmen. In quo quum v. 678. *παρὸν* languidum et inutile videretur, Bergkius (in Zimmermanni Diurn. 1836. no. 16. p. 50.) id in *πόρον* mutandum censuit. Ut nunc concedamus illud participium sine

ullo sententiae detrimento abesse posse, sunt tamen minime talia in poetis scenicis tentanda, qui participia *παρών, ἔχων, λαβών, μολὼν* etc. haud raro ita addunt, ut plane omitti vel inter se permutari posse nobis videantur. Vid. Valckenaer. ad Phoen. 481. Schaefer. ad Soph. O. T. 757. Lobeck. ad Aj. v. 57. Quid, quod ne languet quidem et inutile est, ut visum Bergkio? Nam *τὸ παρ' ἡμῖν πάθος* est *nostrum malum*, quod addito *παρὸν praesens* denotatur. Genitivus *βίου* pendet a *δυςεκπέρατον*, locum plane gemellum invenies in Med. v. 645. (630 Elmsl.).

Jam vero ex eo, quod supra ostendere studui, uni Phaedrae hanc antistropham esse assignandam, luculenter apparet, duos sequentes trimetros optime convenire choro, neque ullam adesse causam, cur eos cum Reiskio et censore editionis Monkianae (Diar. Class. no. 11. p. 81.) nutrici tribuamus. Phaedra miseriam suam atque auxilii inopiam versibus dochmiacis conquesta paululum conticescit; interea chorus suo more aliquod judicium facit de praesenti rerum statu, nutrix vero putanda est ex posteriori scena ad dominam accedere, quam simulatque conspexit Phaedra vehementi oratione aggreditur. Quod quum non perspicerent illi viri docti, perperam chori versus nutrici voluerunt adscribi.

V. 702. respondet Phaedra nutrici se excusanti ac defendenti:

ἦ γὰρ δίκαια ταῦτα κἀξαρκοῦντά μοι
τρώσασαν ἡμᾶς εἶτα συγχωρεῖν λόγοις;

Sic Codd. et editiones nostrae. In altero versu interpretibus haud exigua difficultas exorta est haerentibus, quomodo *συγχωρεῖν λόγοις* sit intelligendum. Valckenarius vertit: „*haeccine justa mihique placere possunt, ut cum tantum mihi vulnus inflixeris mecum verbis concertares.*“

At συγχωρεῖν nusquam *certandi* significatu inveniri recte quidem objecit Matthiae, ipse tamen non satis clare professus suam sententiam. Mirari licet, nemini in mentem venisse σ' ἐγχειρεῖν λόγοις *verba tentare*, ut ea mutata simul interpunctione cum quadam acerbitate dicta sumamus. ἐγχειρεῖν λέγειν dixit Aristophanes Acharn. 365. Sed retinendum illud verbum et locus potius ita refingendus videtur:

ἦν γὰρ δίκαια ταῦτα κἀξαρκοῦντά μοι
τρώσασαν ἡμᾶς σ' εἶτα συγχωρεῖν λόγοις.

Erat hoc mihi justum atque utile, ut quae mihi vulnus inflixeris, dictis meis cedas neque obloquare.

V. 809 dicit Theseus:

ἐκλύεθ' ἁρμούς, ὡς ἴδω πικρὰν θέαν
γυναικός, ἥ με κατθανοῦσ' ἀπώλεσεν.

Non mihi nunc in animo est dicere de loci scriptura; notabo tantum, id quod Matthiae contendit, non dici posse θέαν ἰδεῖν cum θέα sit *actio spectandi*. At certissime significat *spectaculum* apud Aeschylum in Prom. v. 241. Platon. in Phaedr. p. 250. Plutarch. vit. Cat. 39.

V. 902. Hippolytus, ubi patris clamores et vociferationes exaudivit, in scenam intrat haec faciens verba:

κραυγῆς ἀκούσας σῆς ἀφικόμην, πάτερ,
σπουδῇ· τὸ μέντοι πρᾶγμ', ἐφ' ᾧτινι στένεις,
οὐκ οἶδα.

ἐφ' ᾧτινι νῦν στένεις Ald. rell. νῦν om. Flor. A. 2. 10. Par. A. D. E. Lasc. et ita scripserunt Valcken. Musgr. Brunck. Monk. defenditque nuper L. Dindorf. sed parum recte, non quod non atticus sit ille dativus, ut Matthiae Elmslejo nimis credulus opinatur, sed quod ejus notio vix huic loco convenire potest. Cfr. Hermannum praef. ad Soph. O. R. p. 14. In Flor. 15 exstat ἐφ' ᾧ τι νῦν στ. in quibus super τι a sec. man. scriptum est νι. Scriptor. X. Π. v. 842: ἐφ' ᾧ τὰ νῦν στένεις, unde mihi ἐφ' ᾧ σὺ νῦν στένεις elicui; quod Matthiae recepit τὰ νῦν, ferri nequit.

V. 907. Eldikium apud Luzac. Exercitt. p. 53. rectissime e codd. vestigiis correxisse arbitror ἥ 'ς φάος τόδε. vulgo legitur ἡ φάος τόδε. Simili modo mihi emendavi locum, quem in Troad. v. 631 (653 Seidl.) libri ita exhibent:

τὸ μὴ γενέσθαι τῷ θανεῖν ἴσον λέγω.
τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν,
ἀλγεῖ γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν ᾐσθημένος.

in quorum ultimo versu quum sententia plane contraria requiratur, Seidler. duplicem proposuit sanandi rationem, primam: ut καλῶν pro κακῶν reposito versus per interrogationem legatur, hac sententia, *doletne is, qui felicitatem non novit?* alteram: ut illum versum ex duobus male conflatum sumamus. Sed neutrum placet. Repone, id quod saepissime excidit, et scribe versum ita:

ἀλγεῖ γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν μὴ ᾐσθημένος.

De μή ejusque significatu vid. Hermannum ad Viger. p. 805.

Versus, quos modo tractavimus, antecedunt haec:

ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα κάλλιστον, λόγον
ἄκουσον, ὥς σοι τέρψιν ἐμβαλῶ φρενί.

Sic prior versus in Seidleri editione scriptus est, ipse tamen conjecit:

ὦ μῆτερ εὐτεκνοῦσα κάλλιστον, λόγον
ἄκουσον.

Hermannus:

ὦ μῆτερ, ὦ τεκνοῦσσα καλλίστων γόνων.

Eandem sententiam lenius mihi ita restituisse videor:

ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα κάλλιστον λόχον,
ἄκουσον etc.

o mater, quae tu peperisti pulcherrimum partum, audi. λόχος, ut significet partum, exstat apud Aesch. Agam. v.135. Suppl. 662.

V. 909. Hippolytus ita ad patrem:

τί χρῆμα πάσχει; τῷ τρόπῳ διόλλυται;
πάτερ, πυθέσθαι βούλομαι σέθεν πάρα.
σιγᾷς; σιωπῆς δ' οὐδὲν ἔργον ἐν κακοῖς.

Male hunc locum intellexerunt, qui ultimum versum aut cum Marklando duobus sequentibus postponi volunt, aut cum Monkio omnino deleri. Hippolytus duos priores versus elocutus paulisper tacere putandus est, exspectans nimirum patris responsum; cui deinde nihil respondenti denuo instat:

σιγᾷς; σιωπῆς οὐδὲν ἔργον ἐν κακοῖς etc.

Neque id debebant pro argumento afferre interpretes, quod a scriptore *X. Π.*, qui duo praecedentes versus et duo sequentes continuos affert, ille omissus est; id ibi recte et consulto factum.

V. 1000. editiones nostrae Hippolytum haec de se praedicantem faciunt:

οὐκ ἐγγελαστὴς τῶν ὁμιλούντων, πάτερ,
ἀλλ' αὑτὸς οὐ παροῦσι κἀγγὺς ὢν φίλοις.

Recte adjecit Valcken. in secundo versu articulum ad pronomen αὐτός, qui ante eum erat omissus. Deinde praebent optimi codd. Flor. A. Par. A. Havn. κἐγγὺς ὢν φίλος, inde versus concinnior sic videtur restituendus esse:

ἀλλ' αὑτὸς οὐ παρών τε κἀγγὺς ὢν φίλος.

φίλος non opus est mutari, nam quibus se eundem amicum esse intelligi vult, commode ex ὁμιλούντων subaudire licet. Similiter in Suppl. v. 567 (891 Herm.)

φίλοις τ' ἀληθὴς ἦν φίλος, παροῦσί τε
καὶ μὴ παροῦσιν.

V. 1007. Hippolytus ita:

καὶ δὴ τὸ σῶφρον τοὐμὸν οὐ πείθει σ' ἴσως.

καὶ δὴ diserte Flor. A. Par. B. Flor. 10. Havn. et eodem ducunt vestigia caeterorum codd. Matthiae adsensus Valckenario eas particulas hic non convenire, suspicatur δὴ ex sequente versu irrepsisse, poetam autem scripsisse καὶ μὴν *enimvero.* At καὶ μὴν non est *enimvero*, sed *et vero* vel *atqui.* Vid. Hermannum ad Viger. p. 839. L. Dindorfius unice verum esse contendit καίτοι, quod etsi propter sententiam ferri potest, tamen praeter necessitatem est propositum. Nam particulis καὶ δὴ Graeci ibi utuntur, ubi in oratione aliquid concedentes vel missum facientes ab alio ad aliud argumentum transeunt. Ita hic quoque Hippolytus: *fac sane*, inquit, *mea pudicitia tibi non satis persuadeat.* Vid. Hermann. ad Viger. p. 839. Elmsl. ad Med. v. 380.

V. 1066. recte dedit Monk.:

ποῖ δῆθ' ὁ τλήμων τρέψομαι;

Vulgo ποῖ δῆτα τλήμων. Sed articulum agnoscunt meliores libri, quos debebat sequi Matthiae, praesertim quum inde oratio aliquanto fortior Hippolytoque desperanti aptior evadat. Etenim in locutione ποῖ δῆτα τλήμων τρέψομαι est adjectivum nil nisi appositio quaedam ad τρέψομαι: *quo me convertam infelix?* addito autem articulo fit ipsum sententiae subjectum; ideoque magis effertur et vim quandam accipit *quo ego infelix me convertam?* Ita in Androm. 1072:

οἵας ὁ τλήμων ἀγγελῶν ἥκω τύχας.

Non recte hunc usum exposuit Matthiae in Gramm. gr. ed. nov. p. 722.

V. 1151. recte fecerunt recentiores editores, quod Valckenario ex *X. Π.* v. 1866. scribenti:

καὶ μὴν ὀπαδῶν Ἱππολύτου τόνδ' εἰσορῶ

non obsecuti sunt; articulum enim addidisset poeta, uti in Med. v. 1118. quod non intellexisse videtur Matthiae in adnotatione ad hunc locum. —

Sed data occasione liceat mihi pauca disputare de usu particularum *καὶ μὴν* et *καὶ μὴν — γε*. Etenim Elmslejus ad Heracl. v. 119 ita scripsit: „Observatione dignum est, post particulas *καὶ μὴν* hac significatione adhibitas (commemoratur adventus novae personae, ut in nostro loco) nunquam una alterave voce interposita induci *γε*, quod in diversa significatione plerumque post eas collocatur." — Sed quid lucramur ex tali observatione? Explicandum erat, cur id non fiat vel fieri nequeat. Rem ita se habere puto. *Καὶ μὴν* est *et sane, et vero*, vel *atqui*; vid. quos laudavit Hermann. ad Viger. p. 839. *καὶ μὴν - γε* interposito aliquo vocabulo, idem fere denotat, sed discrimen hoc est, ut *γε* hic quoque vim suam retineat et ea sententiae pars, ad quam particula pertinet, ante alia eminere significetur; *καὶ μὴν τοῦτό γε ἀγαθόν ἐστιν* et sane hoc quidem bonum est. Addam nonnulla exempla. Apud Soph. O. R. v. 987 in libris leguntur:

καὶ μὴν μέγας ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

Haec significare possunt aut: *et sane magnum solatium est mors patris*, aut, quod ibi sententiarum nexus requirit: *atqui magnum est* etc. Sed quum ultima in *μέγας* corripiatur recte dedit Erfurdt. ex Porsoni conjectura ad Phoen. v. 1638. *μέγας γ'*. inde hanc habemus sententiam: *Atqui magnum certe solatium est mors patris.* — Ibidem v. 1002 nuntius et Oedipus ita sermocinantur:

ΑΓ. *τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἄναξ,*
ἐπείπερ εὔνους ἦλθον, ἐξελυσάμην;
ΟΙ. *καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.*

et sane gratiam quidem condignam a me accipias. Ad haec nuntius:

καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως
σοῦ πρὸ δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.

et sane maxime propterea adveni, ut a te aliquid beneficii consequar. Jam vero ubi nihil nisi aliquem hominem sive exspectatum sive inexspectatum accedere cum quadam vi enuntiamus, sponte apparet, in tali sententia, qua nihil restringitur, nullum locum esse particulae *γε*.

V. 1188. nuntius de Hippolyto:

μάρπτει δὲ χερσὶν ἡνίας ἀπ' ἄντυγος,
αὐταῖσιν ἀρβυλαῖσιν ἁρμόσας πόδα.

Mirabilia Eustathius ad Il. v. p. 456, 19. (559, 22.) et Schol. ad nostrum locum proferunt, *ἀρβύλας* hic denotare eam partem currus, in qua steterit auriga. Inepte Valcken. et Musgr. secuti sunt hoc merum inopum grammaticorum commentum, jure a recentioribus explosum. Monk. vertit: „*postquam pedem (sc. in curru) cum calceis fixerat.*" Subaudit igitur ex genitivo *ἄντυγος* dativum ad participium, uti etiam fecisse videtur Hermann. in dissertat de pron. *αὐτὸς* (Opusc. Vol. I. p. 312.). Sed duriusculum videtur in hac orationis simplicitate ex *ἄντυγος*, quod in priori versu propriam retinet notionem, (de qua vide Hemsterhuis. ad Lucian. dial. deor. 25.) dativum, qui habeat translatum significatum, supplere ad *ἁρμόσας*. Sed fac hoc fieri posse; ipsa locutio insolita videtur et nimis quaesita; cur non simplicius verbum posuit, ut in Herc. fur. v. 948 (943 Herm.) *δίφρον τ' εἰςέβαινεν ἄντυγα*? Adde, quod praecedunt *αὐταῖσιν ἀρβυλαῖσιν*, quibuscum lectores participium illud conjungere malint quam aliquid ex superioribus supplere. Et hoc revera fecit Matthiae. At qualis inde sententia? Putemusne Hippolytum summopere festinantem

calceos mutasse vel tum demum, quum vellet currum adscendere, pedibus induisse? Absurdum hoc. Sententiam quam requirimus lenissima mutatione mihi restituisse videor:

μάρπτει δὲ χερσὶν ἡνίας ἀπ᾽ ἄντυγος,
αὐταῖσιν ἀρβυλαῖς ἐς ἅρμα βὰς πόδα.

postquam statim, ut erat, cum ipsis calceamentis venatoriis, (quibus auriga non indigebat) *currum conscendit.* De quo pronominis usu vid. Hermannum loco laudato et in dissert. de Ellipsi et Pleonasm. p. 164. (Opusc. Vol. I, p. 194.).

V. 1236. sqq. haec leguntur de Hippolyto:

αὐτὸς δ᾽ ὁ τλήμων ἡνίαισιν ἐμπλακεὶς,
δεσμὸν δυςεξήνυστον ἕλκεται δεθεὶς,
σποδούμενος μὲν πρὸς πέτρας φίλον κάρα,
θραύων δὲ σάρκας, δεινὰ δ᾽ ἐξαυδῶν κλύειν.

Non recte dederunt nuperi editores Monkio obsecuti πρὸς πέτρας; optimi codices πέτραις exhibent. In ultimo autem versu rectius opinor scribitur θραύων τε. —

V. 1247. haec sequuntur:

ἵπποι δ᾽ ἔκρυφθεν καὶ τὸ δύστηνον τέρας
ταύρου, λεπαίας οὐ κάτοιδ᾽ ὅπου χθονός.

In his magnopere offendit forma ἔκρυφθεν, ab attica poesi plane aliena. Legitur quidem apud Aristoph. Pac. 1283. ἐκόρεσθεν, sed, quod probe notandum, in versu heroico. Quod autem Matthiae in Gr. gr. ed. n. p. 468, 8. hanc formam consulto admissam putat, ut illa ἀγγελικὴ ῥῆσις epici quid sonaret, id vix probaverim, quoniam si id voluissent poetae scenici, saepius invenirentur formae verborum mere epicae. Mihi lectionum varietatem intuenti non dubitandum videtur, quin lateat aliquid vitii. Flor. 19. habet ἐκκρυφθέντες. Lasc. Ald. rell. τὸ δύστηνον κάρα. Quid si illud ἐκκρυφθέντες pro glossa interlineari genuinam lectionem explicanti habeamus, quam insulsi librarii

inepte metro adaptatam in ipsum verborum ordinem receperint? Non improbabile videtur poetam ita fere scripsisse:

ἵπποι δὲ φροῦδοι καὶ τὸ δύστηνον τέρας
ταύρου, λεπαίας οὐ κάτοιδ᾽ ὅποι χθονός.

Praetuli ὅποι ex cod. Flor. A. 10., quod paulo exquisitius. Caeteri libri ὅπου. Non multum interest.

V. 1260. Theseus ubi infelicissimam filii sortem audivit:

οὔθ᾽ ἥδομαι τοῖσδ᾽ οὔτ᾽ ἐπάχθομαι κακοῖς.

ἀπέχθομαι Lasc. Ald. rell. ἐπάχθομαι Par. A. B. D. Flor. 2. 10. Havn. et conjectando proposuit Pierson. Verisim p. 60. nunc ab editoribus receptum. At cum hoc verbum non alibi reperiatur, jure id suspectum haberi potest. Unus cod. Flor. A. suppeditat ἀπάχθομαι, cujus haud obscura vestigia premens conjeci:

οὔθ᾽ ἥδομαι τοῖςδ᾽ οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἄχθομαι κακοῖς

id quod nos fere diceremus: *ich freue mich weder ueber dieses Unglück noch bin ich eben darueber betruebt.* Ita dudum mihi ex Homero, satis frequenter ἄρα ita uso, locum correxeram, quum eandem conjecturam etiam ab Elmsl. ad Med. v. 285 not. factam cognovi. Sunt quidem admodum rarae apud poetas atticos ejusmodi locutiones, cujus rei causa fortasse in eo est quaerenda, quod sermoni familiari et quotidiano usitatae a tragoediae severitate et subliliori dicendi ratione paululum abhorrere videbantur. Attamen talia non superciliose rimanda dixerim, praesertim in Euripide, qui haud pauca ejus generis sibi indulsit. Idem fortasse statuendum de particula δαὶ (de cujus notione vid. Hermann. ad Viger. p. 848.), quam neque in Aeschyli neque Sophoclis reliquiis inventam. Porson. ad Med. v. 1008 omnino tragicis poetis adjudicavit. Caeterum apte Elmslejus emendationem suam firmavit Soph. Phil. v. 345:

λέγοντες, εἴτ' ἀληθὲς, εἴτ' ἄρ' οὖν μάτην.

V. 1274. recte edidit Brunckius e cod. Flor. A.

θέλγει δ' Ἔρως, ᾧ μαινομέναν κραδίαν
πτανὸς ἐφορμάσῃ.

quam emendationem non debebant recentiores editores abjicere. Vulgo ᾧ μαινομένᾳ κραδίᾳ. Scripsit Matthiae: „Ἐπιστρατεύειν τι, ἐπεισπίπτειν τι Eur. Herc. fur. 34. reperiuntur; ἐφορμᾶν (pro ἐφορμᾶσθαι) τι qui dixerit, non inveni.“ At verba sic sunt construenda: ᾧ κραδίαν ἐφορμάσῃ μαινομέναν. Dictum hoc per prolepsin. De constructione cf. Soph. Phaedr. fragm. VIII, 2. (611 Dind.). Caeterum hujus cantici argumento apprime similia sunt, quae e Soph. Phaedra a Stobaeo Florileg. tit. LXIII. p. 245. (Fragm. IV. 607. Dind.) ita servata sunt:

Ἔρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνους ἐπέρχεται,
οὐδ' αὖ γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
ψυχὰς ταράσσει κἀπὶ πόντον ἔρχεται.
καὶ τόνδ' ἀπείργειν οὐδ' ὁ παγκρατὴς σθένει
Ζεὺς, ἀλλ' ὑπείκει καὶ θέλων ἐγκλίνεται.

V. 1301. de Phaedra Artemis:

τῆς γὰρ ἐχθίστης θεῶν
ἡμῖν, ὅσαισι παρθένειος ἡδονὴ,
δηχθεῖσα κέντροις παιδὸς ἠράσθη σέθεν.

Quum poeta toties de amore locutus sit, nusquam vero dixerit ἔρωτι δηχθῆναι, nedum Amoris κέντροις δηχθῆναι, Valckenar. nostram locutionem ab Euripidei saeculi consuetudine prorsus alienam judicat et corrigit πληγεῖσα, id quod incredibili doctrina defendere studet. Idem videtur voluisse Porsonus, commendans apud Monk. πληχθεῖσα. At dixit Aeschylus in Xantriis fragm. II, 3. (155 Dind.) κέντημα γλώσσης. refert Plutarch. Moral. p. 77 b. et 619. a. (Soph. Fragm. inc. LIX. 721. Dind.) Sophoclem scripsisse:

ὅτῳ δ' ἔρωτος δῆγμα παιδικοῦ προσῇ.

Apud Clementem Alexandrinum Strom. lib. II. 64. poeta quidam Ajacem se dicentem fecit:

λύσσης πικροῖς κέντροισιν ἠρεθισμένον.

Et apud nostrum poetam dicitur Hercules in cognom. fab. v. 20.

εἴθ' Ἥρας ὕπο
κέντροις δαμασθείς.

ibid. v. 1288. (1279 Herm.) scriptum:

γλώσσης πικροῖς κέντροισι κηλιδούμενοι.

ita dedi e verissima Hermanni conjectura. Vulgo κλῃδουχούμενοι. Talia qui scripserunt, eos non putemus etiam dicere potuisse Amoris vel Veneris κέντροις δηχθῆναι? Accedit, quod oratio loci sententiae mirifice convenit. Vult enim Diana non solum Hippolyti pudicitiam declarare, sed totam rem ita exponere, ut simul ostendat generosam naturae indolem Phaedrae, quippe quae non ipsa fuerit libidinosa, sed a Veneris numine ad amorem incitata; cui quo magis reluctaretur et contra amoris stimulos quasi recalcitraret, eo vehementius sauciata evaserit. Allusit poeta ad proverbialem illam locutionem πρὸς κέντρα λακτίζειν, de qua vid. Elmsl. ad Eurip. Bacch. v. 794.